

Avfallsplan

2018 - 2021

Förord

Vi ska höra till de bästa!

Avfall är en resurs om det hanteras enligt principerna i avfallstrappan (figur 1). Det översta trappsteget innebär att förhindra att avfall uppstår. Köp inte saker du inte behöver och använd pengarna till något bättre.

Det andra trappsteget är återanvändning. Om du inte har användning för något stort eller litet så kanske någon annan har det.

Det tredje är materialåtervinning där exempelvis pappers-, plast-, metall- och glasförpackningar ska bli råvara till nya förpackningar och andra produkter. Det fjärde är energiåtervinning, det vill säga bränsle för värme och el. Det sista steget är deponering. Dit ska så litet som möjligt.

Avfallstrappan är en vägledande princip för denna avfallsplan för Norrtälje kommun. Vi sätter målet högt. Vi ska på sikt rankas som en av Sveriges bästa kommuner på området.

I botten handlar det om klok resurshushållning. Det vi producerar ska användas så effektivt som möjligt och när det tjänat ut ska det helt eller delvis tas tillvara i någon form. Det är sunt bondförnuft.

Ska vi lyckas gäller det att dra åt samma håll. Intentionerna i planen ska genomsyra kommunens alla förvaltningar. Nyckeln till framgång är samarbete. Styrkan i samarbetskulturen mellan förvaltningsgrenar, kommunala bolag, näringsliv och kommunens alla invånare bestämmer om planens mål kan nås eller inte. Det kräver engagemang!

Vi måste alla dra vårt strå till stacken för att nå klimatmålen och för att stoppa föroreningen av vår planet. Den här planen är en grund för Norrtälje kommuns bidrag till en global ansträngning att avvärja den katastrof som tornar upp sig.

Figur 1. EU:s avfallstrappa (Källa: Avfall Sverige)

Planens framtagande

Avfallsplanens vision och mål har definierats av representanter från Norrtälje kommuns Teknik- och klimatnämnd, Renhållningsavdelning samt Bygg- och miljökontor. Samråd har även genomförts med tjänstemän på andra kontor i kommunen samt med allmänheten.

Styrgrupp

Tommy Lundqvist, politiker (C), ordförande i Teknik- och klimatnämnden
Mats Wedberg, politiker (MP), 1:e vice ordförande i Teknik- och klimatnämnden
Henrik Hedensiö, politiker (M), 2:a vice ordförande i Teknik- och klimatnämnden
Sverker Nyman, politiker (S), ledamot i Teknik- och klimatnämnden
Jens Andersson, politiker (M), ledamot i Teknik- och klimatnämnden
Kenneth Eriksson, biträdande Samhällsbyggnadsdirektör

Arbetsgrupp

Jan Paymer, tf. renhållningschef
Mattias Andersson, projektledare och utredare

Samråd

Under förankringsarbetet har samråd genomförts med följande personer:

Tom Grundell, avdelningschef, Fastighetsavdelningen
Dan Sjöberg, lokalstrateg, Fastighetsavdelningen
Helén Lott, avdelningschef, Gatu- och parkavdelningen
Jens Bengtsson, gatuingenjör, Gatu- och parkavdelningen
Carl Wesslén, enhetschef, Miljö- och hälsoskydds enheten (Bygg- och miljökontoret)
Per Nilsson, f.d. enhetschef, Miljö- och hälsoskydds enheten (Bygg- och miljökontoret)
Eva Ellenfors, avdelningschef, Planavdelningen
Olivera Boljanovic, 1:e Planarkitekt, Planavdelningen
Marie Olstedt, översiktsplanerare, Planavdelningen
Olof Johansson, översiktsplanerare, Planavdelningen
Josefin Sundberg, kommunekolog, Planavdelningen
Linda Börjesson, Tillväxt- och utvecklingschef
Torkel Andersson, utvecklingsstrateg, Tillväxt och utveckling
Lena Stockman, chef Administration, Norrtälje Energi
Ann Söderström, VD, Roslagsbostäder
Anna Keskitalo, enhetschef, Bygglovs enheten (Bygg- och miljökontoret)
Fredrik Klingstedt, enhetschef, Insamlings enheten (Renhållningsavdelningen)
Peter Dahlqvist, enhetschef, Återvinning och behandling (Renhållningsavdelningen)
Eva Åberg, projektledare matavfallsinsamling (Renhållningsavdelningen)
Tove Thunholm, delprojektledare matavfallsinsamling (Renhållningsavdelningen)
Susanne Söderberg, informationsfrågor (Renhållningsavdelningen)
Hampus Franzén, systemadministratör (Renhållningsavdelningen)
Fredrika Garberg, E-strateg, IT-enheten
Ulf Linderholm, VD, Campus Roslagen
Marianne Edlund, ekonomiassistent och lokaluthyrning, Campus Roslagen
Leif Nilsson, teknisk fastighetsförvaltare, Campus Roslagen
Hanna Edlund, uthyrare, Campus Roslagen
Eva Wetterstrand Wickbers, Förvaltningsdirektör, Barn- och utbildningskontoret

Knut Nygaard, tf. verksamhetschef för gymnasiet och vuxenutbildningen
Magnus Persson, verksamhetschef för grundskolor
Helen Langvad, tf. verksamhetschef för förskolor
Jonatan Lyrén, controller Rodengymnasiet
Erik Sagrén, intendent m.m., Rodengymnasiet
Petra Sehlin, förskolechef, Hallsta Östra förskoleenhet
Adam Persson, badplatser m.m., idrottschef (Idrottsavdelningen)
Anna Pedersen, enhetschef, samordnare, Måltidsverksamheten
Dan Karlsson, Verksamhetschef Service och support, Barn- och utbildningskontoret
Carl-Olof Olsson, Samordnare fastigheter, Barn- och utbildningskontoret
Anna-Lena Carling, miljöchef, Vårdbolaget TioHundra
Hanna Leife, VA-strateg, VA-avdelningen

Sammanfattning

Alla kommuner ska enligt miljöbalken ta fram en renhållningsordning som utgörs av avfallsföreskrifter och en avfallsplan. Avfallsföreskrifterna kan sägas utgöra ett avtal mellan kommunen och dess invånare vad gäller avfallshanteringen. Kommunen ansvarar för hushållsavfallet och är skyldig att ha föreskrifter för hur detta ska hanteras.

Avfallsplanen är ett viktigt instrument som kommunen har för att driva utvecklingen inom avfallsområdet. I planen fastställs mål och aktiviteter för hur vi ska minska avfallets miljöpåverkan samt hur vi därigenom bidrar till uppfyllandet av de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, planer och strategier.

Denna avfallsplan som gäller mellan 2018 och 2021 utgår till stor del från tidigare avfallsplan. De största förändringarna är att mål, utifrån Naturvårdsverkets nya föreskrifter, definieras för kommunens roll som tillsynsmyndighet, kommunens verksamhetsavfall samt för bygg- och rivningsavfall. Avfallsplanens vision har tagits fram av en styr- och arbetsgrupp (se under Planens framtagande) som även definierat planens mål, men de baseras i stor utsträckning på det material som tidigare tagits fram efter bland annat samråd med allmänheten, organisationer, företag och kommuntjänstemän från olika förvaltningar.

Genom avfallsplanen sätter Norrtälje kommun upp riktlinjerna för avfallshanteringen de kommande åren. Hanteringen ska bidra till att bevara och förbättra miljön så att såväl nuvarande som kommande generationer kan leva, bo och trivas i Norrtälje kommun. Visionen är följande:

År 2021 rankas Norrtälje kommun som en av landets tio bästa kommuner inom avfallsområdet.

Avfallsplanens mål bygger till stor del på EU:s avfallshierarki, den så kallade avfallstrappan, som återfinns i EU:s ramdirektiv. De övergripande målen är:

- Mål 1: Mängden avfall ska minska och även dess farlighet och klimatpåverkan.
- Mål 2: Materialåtervinningen i kommunen ska öka.
- Mål 3: Nedskräpningen i kommunen ska minska.
- Mål 4: Avfallshanteringen i Norrtälje kommun ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service, lättillgänglig information samt vara användarvänlig.

För att uppnå avfallsplanens vision och mål har ett flertal aktiviteter definierats. Däribland införande av ytterligare e-tjänster, framtagande av informationsmaterial till skolor, utökande av antal fraktioner på kommunens återvinningscentraler samt införande av insamling av utsorterat material i kommunala fastigheter och verksamheter.

Renhållningsavdelningen ansvarar för årlig uppföljning av avfallsplanens mål och aktiviteter. Uppföljningen presenteras för ansvarig nämnd som fastställer handlingsplaner och beslutar om eventuella ytterligare åtgärder.

Läsanvisning

Avfallsplanen utgörs av detta huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet innehåller, utöver denna inledning, en vision (kapitel 2.1) för avfallshanteringen som ligger till grund för uppsatta mål (kapitel 2.2). För respektive mål redovisas aktiviteter, ansvar, tidsram och hur måluppfyllelsen ska följas upp. I huvuddokumentet redogörs för styrmedlen (kapitel 3) som syftar till att bidra till att målen uppnås. Dokumentet innehåller vidare en redogörelse för konsekvenserna (kapitel 4) av genomförande av avfallsplanen utifrån aspekterna miljö, ekonomi och organisation. I kapitlet beskrivs även hur uppföljningen av planen ska gå till. Huvuddokument avslutas med en kort redogörelse för framtida avfallshantering och avfallsflöden (kapitel 5). Bilagorna innehåller bland annat bakgrundsinformation till detta huvuddokument enligt följande.

Bilaga A: Mål, strategier och lagstiftning

Redogörelse för huvudsakliga lagar och bestämmelser som avfallsplanen utgår ifrån. I bilagan beskrivs även uppsatta mål inom EU samt nationella och kommunspecifika mål, strategier och planer som beaktats vid målformuleringen.

Bilaga B: Avfallsanläggningar

Bilagan innehåller uppgifter om de anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall som finns i kommunen.

Bilaga C: Nulägesbeskrivning

Redogörelse för förhållanden i kommunen som påverkar avfallets mängd och sammansättning. Bilagan innehåller bland annat uppgifter om:

- avfall som kommunen ansvarar för
- avfall som kommunen inte ansvarar för

Bilaga D: Uppföljning av föregående avfallsplan

Beskrivning av hur mål och åtgärder i föregående avfallsplan (Avfallsplan 2012 – 2015) har följts upp samt resultatet av uppföljningen.

Bilaga E: Nedlagda deponier

Bilagan innehåller en förteckning över kommunens nedlagda deponier.

Bilaga F: Miljökonsekvensbeskrivning

I bilagan redogörs för en strategisk miljöbedömning av avfallsplanen inklusive miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Bilaga G: Genomförda samråd

Redogörelse för innebörden av samråd, inkomna synpunkter och hur dessa synpunkter beaktats i avfallsplanen.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND.....	1
1.2	SYFTE.....	1
1.3	NORRTÄLJE KOMMUN.....	1
1.4	SAMRÅD.....	1
1.5	TIDIGARE AVFALLSPLAN.....	2
2	MÅL OCH AKTIVITETER	3
2.1	VISION.....	3
2.2	MÅL FÖR AVFALLSHANTERINGEN.....	4
3	STYRMEDEL	19
3.1	LOKALA FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING.....	19
3.2	TAXOR OCH AVGIFTER.....	19
3.3	FINANSIERING AV AVFALLSHANTERING.....	19
3.4	INFORMATION OCH KOMMUNIKATION.....	19
3.5	TILLSYN.....	20
3.6	AVFALLSLÄMNARENS ANSVAR.....	20
3.7	UPPHANDLING.....	20
4	UPPFÖLJNING OCH KONSEKVENSER	21
4.1	FORTSATT PLANERINGSPROCESS OCH UPPFÖLJNING.....	21
4.2	MILJÖKONSEKVENSER AV AVFALLSPLANEN.....	21
4.3	EKONOMISKA KONSEKVENSER.....	21
4.4	ORGANISATION.....	22
5	FRAMTIDA AVFALLSHANTERING OCH AVFALLSFLÖDEN	23
5.1	HUSHÅLLSAVFALL.....	23
5.2	VERKSAMHETSAVFALL.....	23

Bilagor (Separat dokument)

- A MÅL, STRATEGIER OCH LAGSTIFTNING**
- B AVFALLSANLÄGGNINGAR**
- C NULÄGESBESKRIVNING**
- D UPPFÖLJNING AV FÖREGÅENDE AVFALLSPLAN**
- E NEDLAGDA DEPONIER**
- F MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING**
- G GENOMFÖRDA SAMRÅD**

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Riksdagen beslutade 1990 att varje kommun ska ta fram en avfallsplan, vilket idag är inskrivet i miljöbalken. Avfallsplanen ska bland annat redovisa mål och åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet samt innehålla uppgifter om det avfall som uppkommer i kommunen.

Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Den innehåller bestämmelser om kommunens avfallshantering. Planen antas av kommunfullmäktige och får därigenom en formell status som kommunal avfallsplan. Den riktar sig förutom till politiker och tjänstemän som arbetar med avfallsfrågor även till allmänheten, entreprenörer, företag, organisationer och studenter. Planen ska vara ett stöd i det dagliga arbetet.

Naturvårdsverket ger ut föreskrifter för hur avfallsplaner ska utformas för att säkerställa att kommunerna strävar mot de nationella målen för avfallshantering. I början av 2017 utgavs nya föreskrifter (NFS 2017:2) samtidigt som även ny lagstiftning trädde i kraft gällande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och miljöbedömningar.

1.2 Syfte

Avfallsplanen är ett viktigt styrdokument i kommunens arbete med att uppfylla nationella, regionala och lokala mål inom avfallsområdet. Enligt miljöbalken (15 kap 41 §) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet. Men avfallsplanen kan också ha andra syften kopplat till avfallshanteringen. Däribland att förbättra arbetsmiljön vid hantering av avfall.

Syftet med Norrtälje kommuns avfallsplan är att:

- den ska utgöra ett gemensamt styrdokument inom avfallsområdet.
- ange mål och åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet samt att öka återvinningen.
- minska miljöbelastningen från kommunens egen verksamhet. Härmed bidrar kommunen till att uppfylla de lokala och nationella målen inom avfallsområdet.
- utgöra informationskälla för allmänheten och andra som berörs av avfallsfrågor.

Med utgångspunkt i att syftet ska uppnås har mål, strategier och aktiviteter tagits fram.

1.3 Norrtälje kommun

Norrtälje är en stor kommun där ytan utgör cirka en tredjedel av hela Stockholms län. Det medför goda möjligheter till varierande livsmiljöer, men ställer samtidigt stora krav på kommunens service till invånarna. Idag bor drygt 60 000 personer året runt i Norrtälje kommun och minst dubbelt så många besöker kommunen regelbundet varav flertalet bor i de drygt 24 000 fritidshus som idag finns i kommunen.

Sedan 1996 är Norrtälje medlem i Sveriges Ekokommuner (Sekom). Syftet med Sveriges Ekokommuner är att främja utveckling av ett hållbart samhälle där utgångspunkten är ett ekosystem i balans.

1.4 Samråd

I samband med framtagandet av avfallsplan 2017-2020, som färdigställdes men aldrig antogs, genomfördes tre stycken samrådsmöten; ett för förtroendevalda i kommunen, ett för kommunens

tjänstemän (utöver de som ingick i arbetsgruppen) och ett för verksamma och boende i kommunen. Avfallsplanen skickades ut på remiss och ställdes ut på bibliotek och i kommunhuset. Information om utställning och samråd gavs genom annonsering i Norrtälje tidning.

Denna avfallsplan är en revidering av avfallsplan 2017-2020. Samråd och förankringsarbete har genomförts internt inom kommunorganisationen, se Planens framtagande. Under perioden 2 maj till 31 maj 2018 ställdes planen ut på bland annat kommunens bibliotek, se vidare bilaga G Genomförda samråd.

Utställningen kungjordes i Norrtälje Tidning den 2 maj, på norrtälje.se samt via kommunens facebookside. En separat inbjudan skickades även ut till berörda myndigheter, föreningar, företag, helägda kommunala bolag och kommuntjänstemän. Av bilaga G framgår även vilka synpunkter som inkommit och hur de har bemötts.

1.5 Tidigare avfallsplan

Tidigare avfallsplan fastställdes av kommunfullmäktige 2012 och gällde fram till 2015. Den innehöll fem övergripande mål och ett antal mer konkreta delmål. De övergripande målen var:

- Avfallshantering i Norrtälje kommun ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service och lättillgänglig information, samt vara användarvänlig.
- Mängden avfall ska minska och likaså dess farlighet.
- Materialåtervinningen ska öka i kommunen.
- Organiskt avfall ska återvinnas genom biologisk behandling.
- Miljöbelastningen från deponering ska minska.

Totalt innehöll avfallsplanen tio delmål varav sju har uppnåtts. De mål som inte uppnåtts handlar om hur stor andel av kunderna som har kunskap om vart de kan vända sig för att få information om avfallshantering i kommunen, målet om att inget farligt avfall ska förekomma i restavfallet samt målet om att insamling av organiskt avfall ska ha påbörjats.

2 Mål och aktiviteter

Avfallsplanens mål utgår från de nationella miljö kvalitets- och etappmålen och bidrar till att uppnå dessa samtidigt som de är anpassade efter kommunens specifika förutsättningar och behov. Målen och aktiviteterna utgår även från andra relevanta nationella, regionala och lokala mål, strategier och planer där den nationella avfallsplanen och programmet för förebyggande av avfall är centrala, se vidare bilaga A: Mål, strategier och lagstiftning.

2.1 Vision

Branschorganisationen Avfall Sveriges vision ”Det finns inget avfall” är en nollvision och ska fungera som en långsiktig ledstjärna för avfallsbranschen med fokus bortom organisationsmodeller och korta planeringshorisonter.

Den viktigaste grunden för avfallsarbetet är EU:s så kallade avfallstrappa. Den är uppdelad i fem steg för vilken ordning olika metoder för att hantera och behandla avfall bör prioriteras. Strävan mot det översta trappsteget är styrande för att minimera uppkomsten av avfall och skapa en hållbar avfallshandling.

Figur 2. EU:s avfallstrappa (Källa: Avfall Sverige)

Med utgångspunkt i avfallstrappan är kommunens ledstjärna att avfallshandlingen ska bidra till att bevara och förbättra miljön så att såväl nuvarande som kommande generationer kan leva, bo och trivas i Norrtälje kommun. För att kunna nå dit behöver ambitionsnivån höjas och visionen ytterligare konkretiseras. Visionen lyder:

År 2021 rankas Norrtälje kommun som en av landets tio bästa kommuner inom avfallsområdet.

För att kommunen ska kunna närma sig visionen är det viktigt att enskilda individer, organisationer och företag känner sig delaktiga i det gemensamma arbetet för en bättre miljö. Att vara en av landets bästa avfallskommuner innefattar bland annat att Norrtälje kommun förebygger att avfall uppstår och ser avfall som en resurs.

Kommunens avfallsplan är ett viktigt verktyg för att utveckla avfallshanteringen. Det är ett långsiktigt, kontinuerligt arbete att förändra avfallshanteringen i riktning mot visionen.

2.2 Mål för avfallshanteringen

Avfallsplanen innehåller övergripande mål som konkretiserar visionen som anger inriktningen för avfallsarbetet i kommunen på längre sikt. Dessa mål är sedan nedbrutna i konkreta delmål som är mätbara och tidsatta. För kommunen är de övergripande målen följande:

- Mål 1: Mängden avfall ska minska och även dess farlighet och klimatpåverkan.
- Mål 2: Materialåtervinningen i kommunen ska öka.
- Mål 3: Nedskräpningen i kommunen ska minska.
- Mål 4: Avfallshanteringen i Norrtälje kommun ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service, lättillgänglig information samt vara användarvänlig.

För varje delmål har aktiviteter definierats så att målen kan uppnås. Det anges vilken av kommunens funktioner som är ansvarig för att genomföra aktiviteterna och när detta ska ske.

Övergripande mål 1: Mängden avfall ska minska och även dess farlighet och klimatpåverkan

Att förebygga uppkomsten av avfall är det översta steget i avfallshierarkin (avfallstrappan) och är prioriterat i både den europeiska och i den svenska avfallslagstiftningen. Miljövinsten är större om en produkt aldrig produceras än om den produceras, används och sedan återvinns.

Kommunen kan inte styra produktion och konsumtion av varor i samhället men däremot arbeta aktivt med att informera och påverka. Invånare och verksamheter ska uppmuntras att låna, byta och återanvända material. Till exempel genom klädbytdagar, bibliotek och återbruk. Återanvändning ska uppmuntras både internt inom kommunen och hos invånare och verksamheter.

Det övergripande målet knyter även an till kommunens översiktsplan för 2040 där det poängteras att kommunens målsättning är att den totala mängden avfall och dess farlighet skall minska.

Norrtälje kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och imorgon. Som stor arbetsgivare genererar Norrtälje kommuns verksamheter en hel del avfall. Genom bland annat avfallsminimerande åtgärder och ökad materialåtervinning finns därför stora miljövinster att göra samtidigt som kommunen kan visa på goda exempel.

Detta mål är indelat i fem delmål som fokuserar på minskade mängder hushållsavfall, god kännedom hos kunderna om farligt avfall, ökad återbruksverksamhet, minskade mängder fossila utsläpp vid avfallsinsamling samt nollvision mot farligt avfall i mat- och restavfallet.

Delmål 1.1

Mängden mat- och restavfall per invånare ska minska varje år mellan 2018 och 2021¹.

Det första delmålet innebär att trenden för hushållsavfallsmängder ska vara nedåtgående under perioden 2018–2021. Detta ska ske genom informationsinsatser och utveckling av återbruksverksamheter.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsinsats för att minska restaurangers, kaféers och kommunala verksamheter/bolags mat- och restavfall.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Under 2019.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Informationsinsats för att minska hushållens mat- och restavfall.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Under 2019.	
Informationsinsats till hushåll gällande avfallsminimering.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Under 2019.	
En klädbytdag per år i samarbete med hjälporganisationer.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Implementering av Avfall Sveriges kampanj "Miljönär".	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Implementeras under 2019.	

¹ Resultatet följs upp i samband med årlig rapportering till Avfall webb, vilket sker under årets första kvartal.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Framtagande av undervisningsmaterial anpassat för förskolor och skolor.	Huvudansvar: Informationsansvarig, Renhållningsavdelningen, (Barn- och utbildningskontoret)	Klart andra kvartalet 2019.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Undervisa om avfallshantering i förskolor och skolor.	Huvudansvar: Informationsansvarig, Renhållningsavdelningen, (Barn- och utbildningskontoret)	Löpande med start tredje kvartalet 2019.	
Kommunala verksamheter och bolag skall ta fram rutiner för hur de ska få med avfallsförebyggande åtgärder för mat- och restavfall i sin verksamhet.	Samtliga kommunala verksamheter/bolag.	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Följs upp av respektive verksamhet med rapportering till Renhållningsavdelningen.

Delmål 1.2

Förutsättningarna för ökat återbruk av grovavfall ska förbättras varje år mellan 2018 och 2021.

Detta delmål innebär att öka återbruksverksamheten i kommunen både för hushåll och verksamheter och därmed öka möjligheterna för återbruk.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Utreda kretsloppspark.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Utredning klar 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Återbruk av byggavfall.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Påbörjat 2019.	
Återbruk av rivningsavfall.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Påbörjat 2019.	
Införande av återbruk av grovavfall i kommunala verksamheter.	Fastighetsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av Fastighetsavdelningen med rapportering till Renhållningsavdelningen.
De kommunala verksamheterna och bolagen skall ta fram rutiner för hur de ska få med avfallsförebyggande åtgärder för grovavfall i sin verksamhet.	Samtliga kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av respektive verksamhet med rapportering till Renhållningsavdelningen.

Delmål 1.3

Mängden växthusgaser som släpps ut från transporter vid insamling av hushållsavfall (under kommunens ansvar) samt vid transporter av detta avfall till behandlingsanläggning ska minska med 65 procent mellan 2018 och 2021.

För att minska miljöpåverkan vid insamling av hushållsavfall sätts mål upp med olika krav på de fordon som används samt hur körsträckor kan minimeras genom fler gemensamma hämtplatser.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Krav på förnyelsebara bränslen vid nya upphandlingar av insamlings- och transportentreprenader.	Insamlingsansvarig/ anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Årlig uppföljning av mängden utsläpp av fossila växthusgaser.
Utöka med flera gemensamma hämtplatser.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Årlig uppföljning av antal nya gemensamma hämtplatser.
Ruttoptimering i samarbete med entreprenörer.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Årlig uppföljning av minskad körsträcka.

Delmål 1.4

Minst 95 procent av invånarna i Norrtälje kommun ska uppge att de känner till vad som är farligt avfall och elavfall samt var de kan lämna det².

För att kunna förebygga felsortering av farligt avfall är det viktigt att kunderna har kunskap om vad farligt avfall och elavfall³ är samt hur det ska sorteras. Delmål 1.4 innehåller därför de aktiviteter som ska genomföras för att öka deras förståelse och kunskap.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Dekaler med information på slam- och sopbilar.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Omarbetning av hemsida.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	

² Årlig uppföljning genom Nöjd Kund Index (NKI).

³ El-avfall är ett producentansvarsavfall, men där kommunen på uppdrag av Elkretsen samlar in denna fraktion.

Delmål 1.5

År 2021 ska det inte förekomma farligt avfall eller elavfall i mat- och restavfallet⁴.

Genom informationsutskick och utredningar ska målet om att inget farligt avfall eller elavfall ska förekomma i mat- och restavfallet uppfyllas.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick genom Avfallsnytt m.m.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Informationsspridning på sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Utveckling av hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Utreda implementering av insamlingsskåp i livsmedelsbutiker. Eventuell implementering.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Beslut senast första kvartalet 2019. Andra kvartalet 2019.	
Utreda insamling av farligt avfall och elavfall i samarbete med handeln. Eventuell implementering.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Beslut senast andra kvartalet 2019. Tredje kvartalet 2019.	
Utreda fastighetsnära-tjänster (FNI-tjänster) för farligt avfall och elavfall.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Beslut senast andra kvartalet 2019.	
Upphandla insamling av farligt avfall och elavfall från kommunala verksamheter och bolag.	Fastighetsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Slutförd aktivitet redovisas till Renhållningsavdelningen.
Kommunala verksamheter och bolag sorterar det farliga avfall och elavfall som uppkommer. Rutiner finns för hur detta ska gå till.	Kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av respektive verksamhet/bolag med redovisning till Renhållningsavdelningen.

⁴ Vid senaste analys som genomfördes 2015 var mängden farligt avfall och elavfall i mat- och restavfallet 2,1 procent (Enligt plockanalys daterad 2015-06-30).

Aktiviteter utöver delmålen

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Nedlagda deponier			
Inventera och riskklassa alla nedlagda deponier i kommunen.	Miljö- och hälsoskyddsensheten (Bygg- och miljökontoret)	Löpande aktivitet med start under 2019.	Följs upp av Miljö- och hälsoskyddsensheten med rapportering till Renhållningsavdelningen.
Utreda vem som är ansvarig för deponin. Ställa krav på att åtgärder vidtas av den som är ansvarig för att minska risken för spridning av farliga ämnen.	Mindre deponier: Miljö- och hälsoskyddsensheten (Bygg- och miljökontoret). Länsstyrelsen ansvarar för större deponier.	Åtgärder ska vara definierade och tillsyn påbörjad första kvartalet 2020.	Följs upp av Miljö- och hälsoskyddsensheten med rapportering till Renhållningsavdelningen.
Bilskrotning			
Informera invånarna om riskerna med att lämna sitt fordon till en icke auktoriserad bilskrot.	Miljö- och hälsoskyddsensheten (Bygg- och miljökontoret)	Aktivitet påbörjad första kvartalet 2019.	Följs upp av Miljö- och hälsoskyddsensheten med rapportering till Renhållningsavdelningen.
Bränder i avfallslager			
Redovisning av relevanta uppgifter gällande avfalls-lagren till Räddningstjänsten.	Återvinning och behandling (Renhållningsavdelningen)	Fjärde kvartalet 2018.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Vid behov framtagande av åtgärder för att förebygga bränder i avfallslager.	Räddningstjänsten	Första kvartalet 2019.	Följs upp av Räddningstjänsten med rapportering till Renhållningsavdelningen.

Övergripande mål 2: Materialåtervinningen i kommunen ska öka

Norrtälje kommun har drygt 60 000 invånare; ett antal som under sommaren växer till ungefär det dubbla genom det stora antal sommarhus som finns i kommunen. På grund av kommunens stora och attraktiva skärgård är även båtturen betydande.

Specifika åtgärder som vidtagits för att möta belastningen under sommarhalvåret är bland annat ökat öppethållande på kommunens mest besökta återvinningscentral samt genom en ÅVC-färja och en miljöbåt för farligt avfall. Kommunen deltar även i EU-projektet BATSECO-BOAT (Best Available Technology of SEwage COLlecting technologies for BOAT tourism) där syftet är att öka antalet latrintömningsanordningar genom tillämpning av modern teknik och internationellt samarbete. Genom löpande dialog med Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) kan kommunen påverka tömningsfrekvensen av återvinningsstationerna för att möta den ökade belastningen under sommarhalvåret.

Materialåtervinning innebär att sorterat material kan ersätta andra produktions- eller konstruktionsmaterial. Materialåtervinning medför inte bara att uttaget av mängden jungfruligt material minskar, det leder också till att vi sparar energi. Ett av delmålen är därför att sortering av förpackningar och tidningar ska bli bättre. Ett annat delmål är att öka materialåtervinningen av grovavfall samt verksamheters materialåtervinning genom utsortering och omhändertagande av sitt uppkomna avfall.

Ökad materialåtervinning leder till att klimatpåverkan begränsas samtidigt som spridningen av farliga ämnen i kretsloppen minskar, vilket är de två mest centrala miljö kvalitetsmålen med koppling mot hållbar avfallshantering. Även återvinning av textilier är ett delmål som tagits fram för Norrtälje kommun då textil har en stor klimatpåverkan med mycket kemikalier i tillverkningsprocessen.

Det huvudsakliga syftet med biologisk återvinning är att cirkulera näringsämnen för att på så sätt sluta kretsloppet. Rötning är den vanligaste metoden att behandla matavfall. I processen bildas biogas som kan användas till uppvärmning eller till elproduktion. Efter rening (uppradering) kan gasen dessutom användas som fordonsbränsle och därmed ersätta fossila bränslen vilket gör rötning till den behandlingsmetod av matavfall med störst miljönytta. Den rest som blir kvar kan spridas som biogödsel på åkermark.

I syfte att öka återföringen av växtnäringsämnen från avloppsvatten till åkermark har ett förvaltningsövergripande arbete (VA-avdelningen, Renhållningsavdelningen och Bygg- och miljökontoret) precis påbörjats på kommunen. Arbetet initierades efter att Teknik- och klimatnämnden gett förvaltningen i uppdrag att komma med förslag till en handlingsplan i syfte att öka återföringen av växtnäringsämnen i kretslopp. Arbetet kommer att inledas med att en slamöversikt tas fram där kommunens nuvarande slamströmmar och förutsättningar för arbetet kartläggs. Slamöversikten kommer att utgöra underlag för det vidare arbetet med framtagande av en slampolicy och vidare en kommunal slamplan. En projektplan för arbetet är under framtagande och kommer att presenteras för Teknik- och klimatnämndens arbetsutskott den 8 maj 2018. Enligt projektplanen föreslås arbetet med slamöversikten att pågå under 2018 och ett förslag till slampolicy kan preliminärt lämnas in för politisk beredning i början av 2019.

Delmål 2.1

Senast 2021 ska mängden förpackningar och tidningar i mat- och restavfallet ha minskat med 20 procent⁵ per hushåll jämfört med 2018.

⁵ Vid senaste analys som genomfördes 2015 var mängden förpackningar och tidningar 0,28 kg per hushåll och vecka. Värdet är fukt- och smutskorrigerat. (Enligt plockanalys daterad 2015-06-30).

Detta delmål ska uppfyllas genom bland annat information till kunder om betydelsen av att sortera förpacknings- och tidningsavfallet. Fastighetsägare och exploatörer ska informeras om möjligheten till fastighetsnära insamling av producentförpackningar och tidningar.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick genom Avfallsnytt m.m.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Informationsspridning på sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Utveckling av hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Informera flerbostads- husägare om möjligheten till att införa fastighets- nära insamling (FNI) av producentförpackningar.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Informera exploatörer om möjligheten till FNI- lösningar för producent- förpackningar	Huvudansvar: Planavdelningen (Informationsansvarig, Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Upphandla insamling av förpackningar och tidningar från kommunala verksamheter och bolag.	Fastighetsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Slutförd aktivitet redovisas till Renhållnings- avdelningen.
Kommunala verksamheter och bolag sorterar det förpacknings- och tidningsavfall som uppkommer. Rutiner finns för hur detta ska gå till.	Kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av respektive verksamhet/bolag med redovisning till Renhållningsavdelningen.

Delmål 2.2

Senast år 2021 ska 30 procent av mängden grovavfall⁶ materialåtervinnas⁷. Återvinningen ska öka varje år mellan 2018 och 2021.

För att gynna en bättre materialåtervinning av grovavfall ska det utredas om det finns behov av fler fraktioner på kommunens återvinningscentraler och vilka förändringar som är möjliga att göra. Att utbilda ÅVC-personal är också en av de aktiviteter som ska genomföras.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick genom Avfallsnytt m.m.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	

⁶ Grovavfallet är den del av hushållsavfallet och är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Exempel på grovavfall är möbler, trädgårdsavfall, cyklar och stekpannor.

⁷ Målet följs upp i samband med rapportering till Avfall web, vilket sker under första kvartalet varje år.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsspridning på sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Utveckling av hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Utreda behov av ytterligare fraktioner på ÅVC:erna.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Aktiviteten ska vara genomförd år 2021.	
Vidareutbildning av ÅVC-personal.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Årligen start fjärde kvartalet 2018.	
Analys av förändringsmöjligheter på ÅVC:erna.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Upphandla insamling av grovavfall från kommunala verksamheter och bolag.	Fastighetsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Slutförd aktivitet redovisas till Renhållningsavdelningen.
Kommunala verksamheter och bolag sorterar det grovavfall som uppkommer. Rutiner finns för hur detta ska gå till.	Kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av respektive verksamhet/bolag med redovisning till Renhållningsavdelningen.
Länka till information gällande bygg- och rivningsavfall i Bygglovs-enhetens e-tjänst för bygg- och rivningslov.	E-strateg (IT-avdelningen)	Klart under 2019.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
I e-tjänsten informera om materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall, bl.a. med goda exempel.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Klart under 2019.	

Delmål 2.3

År 2021 ska mängden textilavfall⁸ i restavfallet ha minskat med 50 procent per hushåll jämfört med 2018⁹.

För att öka utsorteringen av textilier från restavfallet ska informationskampanjer genomföras, separat insamling utredas samt samarbetet med hjälporganisationer utökas.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick genom Avfallsnytt m.m.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.

⁸ Till textilier räknas bland annat kläder, underkläder, sängkläder, handdukar, hushållstextilier, skor, hattar, filtar, handväskor, bälten och accessoarer.

⁹ Vid senaste analys som genomfördes 2015 var den genomsnittliga mängden textilavfall 93 g per hushåll och vecka. (Enligt plockanalys daterad 2015-06-30).

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsspridning på sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Utveckling av hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Utreda separat insamling av textilier genom exempelvis FNI.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Klart under fjärde kvartalet 2018	
En klädbyttardag per år i samarbete med hjälporganisationer. (Se även delmål 1.1)	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Utökat samarbete med hjälporganisationer.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	
Upphandla insamling av textilavfall från kommunala verksamheter och bolag.	Fastighetsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Slutförd aktivitet redovisas till Renhållningsavdelningen.
Kommunala verksamheter/bolag sorterar det textilavfall som uppkommer. Rutiner finns för hur detta ska gå till.	Kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd vid utgången av 2019.	Följs upp av respektive verksamhet/bolag med redovisning till Renhållningsavdelningen.

Delmål 2.4

Senast år 2021 ska minst 60 procent¹⁰ av mängden matavfall gå till biologisk behandling så att näringsämnen och energi tas tillvara¹¹.

Målet för rötning av matavfall ska uppnås genom att införa insamling av matavfall från både hushåll och verksamheter. I och med detta ska även hushåll och personal inom storkök informeras om nyttan av matavfallsinsamling.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Informationsutskick genom Avfallsnytt m.m.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Informationsspridning på sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Utveckling av hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	

¹⁰ Det nationella målet är att år 2018 ska 50 procent av mängden matavfall från hushåll, storkök och butiker gå till biologisk behandling så att växtnäring och energi tas tillvara.

¹¹ Målet följs upp i samband med rapportering till Avfall web.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Deltagande i aktiviteter som exempelvis marknader och mässor.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Informationsmöten med exempelvis kommunala verksamheter, livsmedelsbutiker och flerbostadshus.	Huvudansvar: Insamlingsansvarig, Renhållningsavdelningen (informationsansvarig, Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Involvering av insamlingsentreprenören för kvalitetsuppföljning vid hämtning av mat- och restavfall.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018	
Upphandla insamling av matavfall från kommunala verksamheter och bolag.	Renhållningsavdelningen	Aktiviteten ska vara genomförd under fjärde kvartalet 2019.	Följs upp av respektive verksamhet/bolag med redovisning till Renhållningsavdelningen.
Kommunala verksamheter/bolag sorterar det matavfall som uppkommer. Rutiner finns för hur detta ska gå till.	Kommunala verksamheter/bolag.	Aktiviteten ska vara genomförd under fjärde kvartalet 2019.	

Delmål 2.5

År 2019 ska hanteringen av schaktmassor vara kartlagd och förbättringsåtgärder föreslagna.

Schaktmassor bör återanvändas så långt det är möjligt för att därmed minska behovet av jungfruligt material. En annan aspekt är att massorna ofta transporteras långa sträckor, vilket ytterligare ökar miljöbelastningen. I den fysiska planeringen är det därför viktigt att kommunen främjar en mer effektiv hantering av schaktmassor.

Utgående ifrån resultatet av nedanstående aktivitet kommer det i den översiktsplan som nu tas fram att pekas ut lämpliga områden för lagring av inerta massor¹². Översiktsplanen är planerad att antas under första kvartalet 2021.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Framtagande av plan för hantering av schaktmassor.	Huvudansvar: Renhållningsavdelningen (Planavdelningen)	Klart under 2019.	Uppföljning av genomförd aktivitet.

¹² Inert material är sådant som inte förändras fysikaliskt, kemiskt eller biologiskt under lagring.

Övergripande mål 3: Nedskräpning i kommunen ska minska

De negativa effekterna av nedskräpning är många och konsekvenserna är både miljömässiga, sociala och ekonomiska. Utifrån miljöperspektivet berörs framför allt miljökvalitetsmålen ”God bebyggd miljö”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” och ”Levande sjöar och vattendrag”.

Nedskräpningen orsakar därutöver skador på djur och människor, sprider kemikalier och medför negativa effekter för turism, handel, företagande och friluftsliv. Skräp som hamnar i hav, sjöar och vattendrag skadar fåglar och marina däggdjur och bidrar till mängden mikroskopiska skräpartiklar i havet. Då Norrtälje kommun har en stor skärgård med omfattande turism under sommarmånaderna är målet med minskad nedskräpning i havet viktigt.

Enligt Havs- och vattenmyndigheten kommer en dominerande del av det skräp som återfinns i den marina miljön från landbaserade källor. Genom att aktivt arbeta med att minska nedskräpningen kan kommunen alltså även bidra till att minska mängden marint skräp.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Framtagande av handlingsplan med åtgärder för att minska nedskräpning.	Berörda avdelningar.	Aktiviteten ska vara genomförd tredje kvartalet 2018.	Följs upp av respektive avdelning med redovisning till Renhållningsavdelningen
Komplettera NKI-enkäten med fråga gällande upplevd nedskräpning.		Aktiviteten ska vara genomförd tredje kvartalet 2018.	
Mätning av nedskräpning (enligt vedertagen metod, exempelvis enligt metod framtagen av Håll Sverige Rent).		Löpande med start 2018.	
Aktiviteter mot nedskräpning:			
Aktiviteter och kommunikation gentemot kommuninvånare om attityder kring nedskräpning.	Berörda avdelningar.	Löpande med start första kvartalet 2019.	
Utveckla samverkan mellan förvaltningar, avdelningar och andra aktörer.		Löpande med start 2018.	
Skräpplockardagar i samarbete med Håll Sverige Rent			
Strand-/bottenrensning på utsatta platser.			
Inventera riskområden där skräp från land riskerar att hamna i havet.			
Identifiera källor till marin nedskräpning med efterföljande åtgärder.			

Övergripande mål 4: Avfallshanteringen i Norrtälje kommun ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service, lättillgänglig information samt vara användarvänlig

För att ställa om till hållbara konsumtions- och produktionsmönster behövs en rad verktyg och åtgärder där information är en viktig hörnsten. Tydlig och lättillgänglig information underlättar för kommunens invånare och sommargäster att ställa om till en mer hållbar livsstil.

Avfallshanteringen i Norrtälje kommunen ska sätta kunden i fokus genom att erbjuda god service. Kommuninvånarna ställer höga krav vad det gäller dialog, individanpassning och god service på levererade tjänster.

Denna utveckling antas vidare att öka i takt med att nya generationer växer upp. I detta sammanhang är det viktigt att Norrtälje kommun utvecklar hela sin organisations förmåga att möta de växande behoven och förväntningarna.

Delmål 4.1

Minst 95 procent av kunderna ska uppleva att Norrtälje kommun tillhandahåller god service och en välfungerande avfallshandling¹³.

Delmålet handlar om hur kunderna upplever servicen och vilka åtgärder som ska vidtas för att upprätthålla en hög servicegrad och användarvänlighet för kommunens invånare. Detta sker bland annat genom årliga uppföljningar, utbildning och införande av e-tjänster.

En välfungerande avfallshandling förutsätter även att kommunen avsätter platser för anläggningar att hantera avfall. Det gäller allt från fastighetsnära insamling till plats för återbruksverksamhet, återvinning, insamling av farligt avfall m.m. Detta ska belysas i kommunens översiktsplan, detaljplaner, bygglov och förhandsbesked.

I samband med revideringen av översiktsplanen, alternativt dessförinnan i form av ett tematiskt tillägg, kommer avfallsområdet att konkretiseras gällande bland annat uppgifter om platser för avfallshandling. En väl genomarbetad översiktsplan ger goda förutsättningar för efterkommande detaljplaner.

Kommunens renhållningsavdelning har tagit fram riktlinjer och bestämmelser för avfallshandling som tillämpas av planarkitekter och exploatörer i detaljplaneskedet. Renhållningsavdelningen granskar det material som tas fram för att säkerställa att riktlinjerna och bestämmelserna beaktas. Branschorganisationen Avfall Sverige har även gett ut ”Handbok för avfallsutrymmen” med ytterligare användbar information.

Oavsett hur stor hänsyn som tagits till avfallsaspekterna i planeringen på en övergripande nivå, så behövs även uppföljning och kontroll under bygglovsprocessen. Det är där de sista avgörande detaljerna bestäms. Det kan gälla krav på tillgänglighet, användbarhet och lämplighet för ändamålet som tas upp till prövning. Bestämmelserna regleras i Plan- och bygglagen, men ovan nämnda handbok kan även vara ett stöd i detta arbete.

¹³ Årlig uppföljning genom Nöjd Kund Index (NKI).

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Årlig uppföljning av förbättringsförslag i NKI	Utvecklingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	I samband med att resultatet från NKI redovisas.	Uppföljning av genomförd aktivitet.
Införande av EDP:s resterande e-tjänster för renhållningsverksamhet. Dessa gäller "Byte av abonnemang" och "Extrabeställningar".	Huvudansvar: Systemadministratör, Renhållningsavdelningen (E-strateg, IT-avdelningen)	Implementeras under 2018.	Uppföljning av implementerade e-tjänster.
Kvalitetsarbete gentemot Renhållningsavdelningens entreprenörer.	Insamlingsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Uppföljning av genomförda aktiviteter.
Utbildningsaktiviteter för ÅVC-personal.	Anläggningsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start tredje kvartalet 2018.	Uppföljning av genomförda aktiviteter.
Avsättning av ytor för avfallshantering och återanvändningsverksamheter i detaljplaneplaneringen.	Planavdelningen	Åtgärder ska vara implementerade 2018.	Uppföljning av genomförd aktivitet med redovisning till Renhållningsavdelningen.
Komplettering av översiktsplanen alternativt som tematiskt tillägg därtill: Redogörelse för hur nuvarande och framtida behov av platser för avfallshantering tillgodoses. Mål, planer och program som avser avfallshantering och som är av betydelse för kommunens hållbara utveckling ska också redovisas.	Planavdelningen	I samband med revidering av översiktsplanen alternativt som tematiskt tillägg.	Uppföljning av genomförd aktivitet med redovisning till Renhållningsavdelningen.

Delmål 4.2

Minst 95 procent av kunderna ska ha kunskap om var de kan vända sig för att få information om avfallshanteringen i kommunen¹⁴.

Detta delmål tar upp detaljer kring hur kunderna ska informeras om avfallshanteringen i kommunen för att öka deras kunskap inom området och förenkla så att de gör rätt.

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Framtagande av informationsmaterial till nyinflyttade samt till nya abonnenter.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Materialet tas fram under 2019.	Uppföljning av genomförda aktiviteter.
Avfallsnytt med utskick fyra gånger per år.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande.	

¹⁴ Årlig uppföljning genom Nöjd Kund Index (NKI).

Aktivitet	Ansvar	Tidsram	Uppföljning
Annonser i exempelvis Norrtälje Tidning och Roslagen Runt.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start 2018.	Uppföljning av genomförda aktiviteter.
Kvalitetssäkring av innehållet på hemsidan.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)	Löpande med start 2018	
Aktivt användande av sociala medier.	Informationsansvarig (Renhållningsavdelningen)/ Kommunikationsavdelningen	Löpande med start 2018	

3 Styrmedel

För att nå avfallsplanens mål krävs att de styrmedel som står till buds används på bästa sätt. Styrmedel är en del i den så kallade interventionskedjan. I förenklad form kan den beskrivas enligt figur 3. Ett styrmedel ger incitament till att begränsa eller öka användningen av en vara eller tjänst. En åtgärd är den handling som en aktör (exempelvis företag eller individ) genomför till följd av ett styrmedel.

Figur 3. Förenklad interventionskedja¹⁵.

Norrtälje kommuns styrmedel för att nå avfallsplanens mål är i första hand renhållningsordningen, avfallstaxan, tillsyn av avfallshanteringen samt olika informationsinsatser. Men även vid upphandling kan kommunen påverka hanteringen av avfall för att nå uppsatta mål.

3.1 Lokala föreskrifter om avfallshantering

I de lokala föreskrifterna, de så kallade avfallsföreskrifterna, om avfallshantering anger Norrtälje kommun hur hanteringen av avfall ska ske. Detta innefattar bland annat hur utrymmen och behållare för avfall ska vara utformade och skötas och hur olika avfallsslag ska sorteras. Anvisningar för hämtvägar och framkomlighet beskrivs också i föreskrifterna.

3.2 Taxor och avgifter

Avfallstaxan kan användas miljöstyrande för att stimulera till minskad belastning på miljön från avfall och uppmuntra till bättre återvinning. Taxan består av en grundavgift och en rörlig avgift för hämtning och behandling av avfallet. I kommunen införs en miljöstyrande taxa i och med införande av matavfallsinsamling. Taxan innebär att de kunder som inte väljer att sortera ut matavfall får en dubbelt så hög rörlig avgift jämfört med de som väljer att sortera ut sitt matavfall.

3.3 Finansiering av avfallshantering

Avfallshanteringen i Norrtälje kommun finansieras genom avgiftsintäkter från abonnenterna. Avgiften, den kommunala avfallstaxan, fastställs av kommunfullmäktige och ska täcka samtliga kostnader som ingår i hanteringen och omhändertagandet av hushållsavfallet som faller under kommunens ansvar såsom insamling, transport, återvinning och bortskaffande. Avgifterna ska även finansiera återvinningscentralerna i Norrtälje kommun, administrativa tjänster, planeringar, utredningar och kundtjänst. Vilka åtgärder som får finansieras av avfallstaxan styrs av miljöbalkens lagstiftning, 27 kap.

Avfall som omfattas av producentansvaret finansieras genom avgifter på nya produkter och förpackningar. Insamling och behandling av förpackningar och tidningar sker via de återvinningsstationer som drivs av Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI. Producentansvar finns även för bland annat batterier, bilar, däck, elutrustning (inklusive glödlampor och viss belysningsarmatur) och läkemedel.

3.4 Information och kommunikation

Norrtälje kommun ska tillhandahålla information till invånarna om var och hur de kan lämna sitt avfall. Information om avfallshanteringen i Norrtälje kommun sprids på ett antal olika sätt.

¹⁵ Naturvårdsverket (2012) Styrmedel för att nå miljö kvalitetsmålen.

Information finns på kommunens webbplats, hos kommunens kontaktcenter, ute på avfallsanläggningarna, i informationshäften och utskick m.m. Kommunen är även skyldig att informera och ta in synpunkter på större förändringar i avfallshanteringen som till exempel vid införandet av ny avfallsplan. Innan ett förslag till avfallsplan kan träda i kraft ställs den ut för samråd med medborgare och andra intressenter som kan komma med synpunkter.

3.5 Tillsyn

Myndigheternas tillsyn av avfallsanläggningar är uppdelat mellan kommun och länsstyrelse. Norrtälje kommun ansvarar för tillsynen av mindre avfallsanläggningar som klassas som C-verksamheter och nedlagda deponier medan länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av större anläggningar som klassas som B-verksamheter såsom Salmunge avfallsanläggning. I kap. 26 miljöbalken finns bestämmelser om tillsyn och i förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

3.6 Avfallslämnarens ansvar

För att säkerställa en väl fungerande avfallshantering finns lagstadgade krav på avfallslämnare. Kraven framgår av kommunens avfallsföreskrifter.

3.7 Upphandling

Genom att ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar kan offentlig sektor bidra till att miljö kvalitetsmålen nås. Genom att ha miljökrav och riktlinjer för miljöanpassning kan Norrtälje kommun påverka styrande vid dessa upphandlingar. En aktivitet i ett av avfallsplanens delmål är till exempel att ställa krav på bränslen vid nya upphandlingar av insamlings- och transportentreprenader.

4 Uppföljning och konsekvenser

4.1 Fortsatt planeringsprocess och uppföljning

Denna avfallsplan är ett verktyg för kommunen i arbetet med att anpassa avfallshanteringen i riktning mot cirkulär ekonomi och hållbarhet. Renhållningsavdelningen har det främsta ansvaret för uppföljning av aktiviteterna som definierats för att nå avfallsplanens mål, men krav ställs på samtliga avdelningar, kommunala verksamheter och helt kommunägda bolag. Renhållningsavdelning ansvarar för en årlig uppföljning av avfallsplanens mål och aktiviteter med rapportering till ansvarig nämnd.

4.2 Miljökonsekvenser av avfallsplanen

Enligt miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivningen identifiera och beskriva direkta och indirekta effekter som den planerade planen kan medföra på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön. I det följande sammanfattas miljökonsekvenserna av avfallsplanens mål och åtgärder.

Avfallsplanens genomförande bedöms inte leda till att relevanta miljö kvalitetsnormer överskrids.

Positiv miljöpåverkan bedöms uppstå främst till följd av minskade mängder avfall och ökade mängder avfall till återanvändning och återvinning. Om de utredningar som avses genomföras under planperioden resulterar i verkliga åtgärder kommer resultatet bli ytterligare positivt.

Negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens aktiviteter. Den negativa miljöpåverkan bedöms främst uppstå till följd av transporter av avfall.

Flera åtgärder syftar till att förändra beteenden, exempelvis information för att förebygga avfall, öka återanvändning och öka återvinning av avfall och information om farligt avfall för att sådant avfall ska sorteras och lämnas på ett säkert sätt. Det tar lång tid att förändra beteenden, men på lång sikt kan det få stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedöms genomförandet av avfallsplanen främst medföra positiv miljöpåverkan. Det som bedöms vara viktigast att beakta vid genomförande av planens aktiviteter är att ha uthållighet beträffande informationsinsatser kring förebyggande av avfall och ökad sortering för återvinning. Detta eftersom det tar lång tid att förändra beteenden.

Miljökonsekvensbeskrivningen återfinns i sin helhet i bilaga F.

4.3 Ekonomiska konsekvenser

Avfallsplanens aktiviteter innebär att dagens system för avfallshantering kommer att förändras. Förändringarna medför konsekvenser för såväl miljö som ekonomi. Miljökonsekvenserna beskrivs i bilaga F Miljökonsekvensbeskrivning och de ekonomiska konsekvenserna redovisas översiktligt nedan.

En stor del av avfallsplanens aktiviteter utgörs av olika typer av informationsinsatser, exempelvis utskick, informering i skolor och nya dekaleringar med information på slam- och sopbilar. Ett flertal av aktiviteterna innebär även utredningsinsatser. Det gäller exempelvis utredning av kretsloppspark och insamlingslösningar för farligt avfall i samarbete med handeln. Sammantaget kan dessa aktiviteter leda till att extraresurser kan komma att krävas.

Både enligt kommunens klimat- och miljöprogram och avfallsplan 2018-2021 ska ett enhetligt källsorteringssystem införas i kommunala verksamheter och bolag. För att införa ett sådant system kommer fastighetsavdelningen tillsammans med berörda verksamheter att fortsätta det inventeringsarbete som redan påbörjats. Kostnaden inarbetas i investeringsbudgeten. Men i dagsläget är det alltså inte möjligt att säga hur stor denna kostnad blir. Tillkommer gör löpande insamlingskostnader för de olika avfallsfraktionerna i kommunala verksamheter och bolag.

4.4 Organisation

Genomförandet av avfallsplanen kan även medföra behov av förstärkning eller omprioritering med avseende på resurser och personal för projektledning och beställarfunktion. Även framtagande av informationsmaterial och genomförande av informationsinsatser kräver resurser och tid.

5 Framtida avfallshantering och avfallsflöden

5.1 Hushållsavfall

Folkmängden i Norrtälje kommun visar en uppåtgående trend. Den förväntade befolkningsökningen innebär även att mängden avfall förväntas öka och därmed i viss mån behovet av förbättrade möjligheter att lämna och sortera avfall vid bland annat återvinningscentralerna i kommunen.

En generell trend i det svenska samhället är att avfallsmängderna fortsätter att öka. Mellan 2011 och 2016 har de svenska hushållens totala avfallsmängder ökat med i genomsnitt 1,5 % per år och det är framförallt grovavfallsmängderna som ökar medan mängden mat- och restavfall är i princip oförändrade. Utslaget per person blir ökningen mindre eftersom befolkningen har ökat under senare år.

Starka ekonomiska intressen på marknaden och fokus på konsumtion av varor och tillväxt i ekonomin riskerar att medföra att trenden av ökande avfallsmängder per invånare även fortsättningsvis håller i sig. Dock finns även starka motkrafter mot denna trend, bland annat via avfallsbranschen, men även andra samhällsaktörer och genom en generellt ökad medvetenhet hos allmänheten om vikten av ett hållbart leverne.

Trots ökade avfallsmängder har på senare år mycket åstadkommit beträffande hur avfall behandlas i Sverige. Detta tack vare det fokus som har legat på att styra avfallsbehandlingen från förbränning och deponering till materialåtervinning. Mellan 2011 och 2016 ökade andelen av hushållsavfall som gick till materialåtervinning med cirka 2 procentenheter från 33 % till 35 %, medan avfall till förbränning minskade med 2 procentenheter från 51 % till 49 %.

Med utgångspunkt från kommunens bedömning av utvecklingen av befolkning och näringsliv samt nationella erfarenheter angående förändringar av avfallsmängden per invånare förväntas de totala hushållsavfallsmängderna (inklusive producentansvarsavfall men exklusive slam) öka fram till 2021. Detta om inga åtgärder vidtas.

Baserat på de trender och prognoser som beskrivits ovan kan konstateras att behovet av att utöka befintlig behandlingskapacitet bedöms som ringa. Av det avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar bedöms förändringen i avfallsmängder rymmas inom befintliga tillstånd för de externa behandlingsanläggningar som handlas upp och kommunens egna avfallsanläggningar.

5.2 Verksamhetsavfall

I takt med den ökande befolkningen i kommunen kan även näringslivet förväntas utvecklas med bland annat fler arbetstillfällen. Detta kan också antas medföra ökande avfallsmängder från industrier och andra verksamheter. En stor del av detta avfall omfattas inte av kommunalt renhållningsansvar men genom att företag kan lämna avfall till kommunens avfallsanläggningar kan tillførseln av avfall från industrier och verksamheter till kommunala anläggningar väntas öka fram till 2021. Samtidigt finns en trend mot en växande tjänstesektor, vilket innebär att mängden avfall från tillverkningsindustrin kan förväntas vara någorlunda stabil under planperioden. Kommunen kan som fastighetsägare och verksamhetsutövare i olika typer av verksamheter på olika sätt föregå med gott exempel och inspirera andra verksamheter att utveckla sin källsortering och arbeta för minskade avfallsmängder.

Det kan konstateras att mängden industriavfall, bygg- och rivningsavfall etc. i hög grad är beroende av konjunkturen. Till följd av ökad sortering av såväl industriavfall som bygg- och rivningsavfall kan andelen utsorterat avfall från dessa förväntas öka. De avfallsflöden som i dagsläget omhändertas på annat sätt än genom kommunens hantering förutsätts även fortsättningsvis hanteras vid sidan av de kommunala systemen, då det för dessa flöden bedöms finnas ett etablerat omhändertagande.

Mängden farligt avfall från industrier och bygg- och anläggningsverksamhet m.m. kan komma att öka. Skälen till detta är främst att trenden är att allt mer avfall definieras som farligt avfall och att

byggnation kan kräva sanering av förorenade områden som genererar förorenade massor som måste behandlas. Ökningen av mängden farligt avfall från industrier kan motverkas av företagens interna miljöarbete som bidrar till miljöanpassning av produktionen.

För verksamhetsavfall, vilket inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar, finns begränsat med information om mängder som uppkommer inom kommunen. Även information om kapaciteten i befintliga anläggningar för behandling av verksamhetsavfall är begränsad. Dock finns inga uppgifter om att mängden verksamhetsavfall drastiskt skulle ändras under plan-perioden och därmed ändra behovet av behandlingsanläggningar. Utöver privata avfallsanläggningar som finns i kommunen, finns även kommunens avfallsanläggningar som i dagsläget tar emot verksamhetens avfall. Befintlig kapacitet på anläggningen bedöms täcka behandlingsbehovet för verksamhetsavfall under planperioden.